

EEN ALPHENSE PIJP UIT GOUDSE MAL

door Kees Faas

Detailvergelijking van versieringen bij deze twee afgebeelde 53 mm hoge pijpekoppen uit ca. 1750 toont aan, dat zij uit dezelfde vorm afkomstig zijn.

Voor de 'originale' linker pijpekop, *gekroonde 27* als hielmerk zou Jan van Beek (1) uit Gouda als pijpenmaker in aanmerking kunnen komen. De kop is gerookt en in Amsterdam gevonden. Maar de 'namaak' rechter pijpekop met hielmerk *gekroonde B* werd door Philip Hoogenboom (1711-1764) uit Alphen aan den Rijn vervaardigd en daar langs de Aarkade ongerookt teruggevonden (2). Philip Hoogenboom gebruikte dus in dit geval de vorm van Jan van Beek.

Beschrijving van de afbeeldingen

Afb. 1. Op beide achterzijden van deze 6-zijdige pijpekoppen staat links Rooms-Keizer Frans van Lotharingen (sedert 1745) en rechts zijn gemalin Maria Theresia, Keizerin van het Habsburgse Rijk. Direct onder hun medaillons vinden we als tekst: R.KYSER en KYSERIN.

Afb. 2. Hier zijn twee wapenschilden te zien. Als bijmerk op de hiel staat op de linkerzijde van de linker (Goudse) pijpekop het wapen van Gouda met een S erboven, terwijl rondom de steel schelpjes werden aangebracht.

Opvallend is, dat Philip Hoogenboom bij de rechterpijpekop de schelpjes uit de vorm verwijderde. Drie verticale rijen van drie sterren sieren de hiel, wat enigszins lijkt op het wapen van Gouda.

Afb. 3. De voorzijden tonen binnen de linker medaillons Elisabeth (1709-1762) Keizerin van Rusland van 1741-1762, met als tekst: K.RUSSIE.

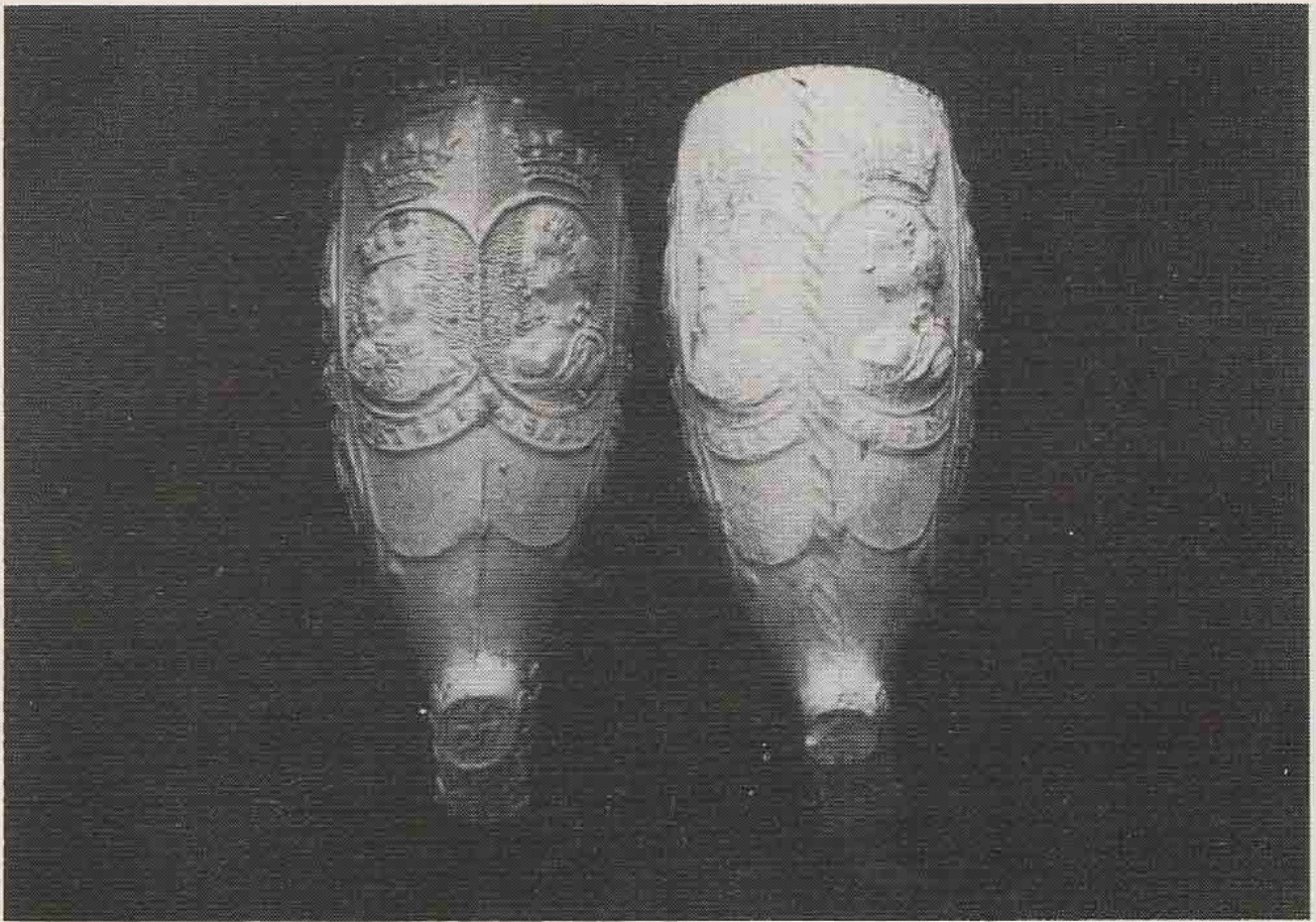
Haar opponent gedurende de Zevenjarige Oorlog, Frederik de Grote (1712-1786) Koning van Pruisen van 1740-1786, staat in de rechter medaillons, met als tekst: K.V.PRUISE.

Afb. 4. De rechterzijden, met boven het wapen van Rooms-Keizer Frans, en onder dat van Frederik van Pruisen. De linker pijpekop heeft op de hiel het Goudse bijmerk met S.

NOTEN

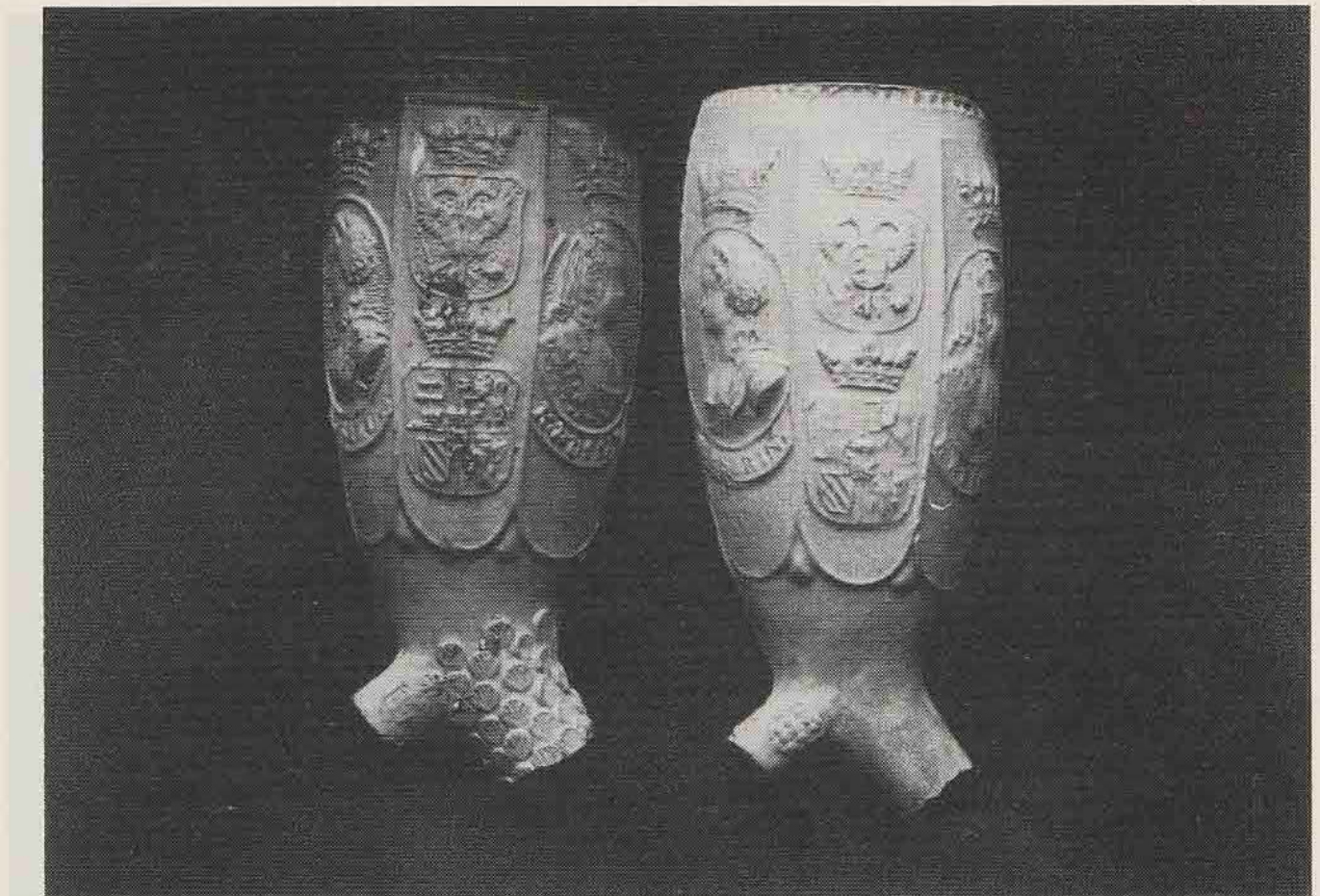
1 Pijpmakers en pijpmerken 1724-1865, door S. Laansma (1977)

2 De Gouwenaars van Alphen aan den Rijn, door J. v.d. Meulen blz. 72-73 (1986)

Afb. 1

Afb. 2

Afb. 3

Afb. 4

